

Програма комплексного іспиту зі спеціальності для здобувачів освіти третього освітнього рівня «доктора філософії» за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування» (денна, вечірня, заочна форми). Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2022 р.

Концепція програми: Зубчик О.А., доктор наук з державного управління, доцент, гарант освітньо-наукової програми

Укладачі: Комаха Л.Г., доктор філософських наук, професор
Алексеєнко Ірина Вікторівна, доктор політичних наук, професор
Гошовська В.А., доктор політичних наук, професор
Зубчик О.А., доктор наук з державного управління, доцент
Колтун В.С., доктор наук з державного управління, професор
Корчак Н.М., доктор юридичних наук, професор
Ситник Г.П., доктор наук з державного управління, професор
Рубан Ю.Г., кандидат технічних наук

ЗМІСТ

Вступ

I. Змістовна частина

II. Структура комплексного іспиту та методика його проведення

III. Критерії оцінювання знань студентів

IV. Правила проведення комплексного іспиту

ВСТУП

Важливою частиною підсумкової атестації здобувачів ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування» з спеціальності «281. Публічне управління та адміністрування» у галузі знань «Публічне управління та адміністрування» третього освітнього рівня (доктор філософії) є складання комплексного іспиту з спеціальності.

Програма встановлює необхідний рівень теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, здобутих у процесі навчання за даною освітньо-науковою програмою доктора філософії з публічного управління та адміністрування щодо підготовки фахівців вищого рівня кваліфікації, здатних формулювати і розв'язувати комплексні наукові й практичні проблеми публічного управління та адміністрування, організовувати та здійснювати науково-дослідну, управлінську та адміністративну діяльність.

Комплексний іспит передбачає виконання завдань за спеціальністю 281 публічне управління та адміністрування і є формою випробовування, яка покликана об'єктивно визначити рівень освітньої та наукової підготовки здобувачів – випускників аспірантури.

Для визначення теоретичних знань та аналітичних умінь програма комплексного іспиту передбачає двомодульну його структуру, яка включає модуль з тем та питань з усіх обов'язкових освітніх компонент за даною освітньо-науковою програмою, які забезпечували формування програмних результатів навчання, а також модуль варіативних питань щодо світоглядних, методологічних, наукових, практичних аспектів теми дисертаційного дослідження здобувача.

Комплексний іспит проводять на основі принципів академічної доброчесності, об'єктивності, прозорості і публічності, незалежності, нетерпимості до проявів корупції та хабарництва, враховуючи інтеграцію у міжнародний освітній та науковий простір та єдність методики оцінювання результатів.

Комплексний іспит відбувається в усній формі, що передбачає письмову фіксацію здобувачем відповідей на питання білету у стислій формі та усне представлення відповіді членам Екзаменаційної комісії.

За програмою комплексного іспиту для здобувачів, які здобувають освіту на третьому рівні вищої освіти (доктор філософії) освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування», здійснюється перевірка таких програмних результатів навчання:

- ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування на основі знань наукових концепцій (теорій), термінології, історії розвитку та сучасного стану наукових знань;
- дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності;
- застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони,

закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування;

- застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти в науковій, освітній (педагогічній) і професійній діяльності;
- застосовувати принципи наукового менеджменту, здійснювати управління науковими проектами, реєструвати право інтелектуальної власності;
- визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування;
- розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку;
- готувати проектні запити на фінансування наукових досліджень, розробляти програмні документи (стратегії, програми, концепції) виходячи із аналізу зарубіжного досвіду, оцінки правового і ресурсного забезпечення та добору адекватних механізмів розвитку публічного управління та адміністрування;
- розробляти проекти законодавчих та нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні ризики та наслідки запроваджених правових норм;
- адаптувати та застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування;
- отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

Підготовку до комплексного іспиту необхідно починати з повторення питань з кожної обов'язкової освітньої компоненти, в яких формується відповідний обсяг фундаментальних фахових знань та професійний рівень фахових компетентностей. Повторення й доопрацювання курсу доцільно проводити за підручниками, конспектами лекцій та основною й додатковою літературою.

Завдання комплексного іспиту розробляють відповідно до цієї програми. Оцінювання відповідей базується на виявленні відповідного когнітивного рівня здобувача стосовно певного завдання (питання, теми), а саме, враховуючи когнітивні рівні: Рівень А. «Розуміння, знання», Рівень В. «Застосування», Рівень С. «Аналіз», Рівень D. «Оцінка».

Підсумкова атестація у вигляді комплексного іспиту та передзахисту здійснюється екзаменаційною комісією після повного виконання здобувачем освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю «281. Публічне управління та адміністрування».

I. ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА

Змістовна програма комплексного іспиту включає обов'язковий та варіативний модулі. До обов'язкового модулю програми, на основі якого формуються два питання (завдання) екзаменаційного білету, входять питання, складені на основі програм обов'язкових освітніх компонент (ОК) освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування», а саме: ОК 1. Академічне письмо англійською мовою / English Academic Writing; ОК 2. Філософія науки та інновацій; ОК 3. Асистентська педагогічна практика; ОК 4. Системний аналіз у публічному управлінні та адмініструванні / System analysis in Public Management and Administration (англійською мовою); ОК 5.

Геополітичні виклики сучасності; ОК 6. Розуміння публічного управління / Understanding Public Management (англійською мовою).

Також, додається список рекомендованої літератури для підготовки за усіма темами.

1.1. Обов'язковий модуль програми

ТЕМА 1. Концептуальні засади управлінської діяльності

Феномен управління та основні підходи до його вивчення. Доцільність та обмеженість кібернетичного тлумачення поняття управління. Процес управління як упорядкування системи. Види управління. Основні поняття науки управління: влада та панування, керівництво та адміністрування, управління та менеджмент. Етапи становлення, коло проблем та основні школи загальної теорії управління.

Поняття про соціальне управління. Характерні риси соціального управління. Основна відмінність соціального управління від управління живими організмами. Види та форми соціального управління. Два аспекти політичного управління: адміністративно-правовий (примусовий) та впливово-виховний (переконання). Поняття про соціально-політичне управління.

Соціальне управління як система. Механізм та структура соціального управління. Суб'єкти та об'єкти соціального управління. Закони, принципи та методи соціального управління. Функції соціального управління. Кадрове забезпечення управлінських процесів в суспільстві. Якісна оцінка управлінських кадрів. Поняття діапазону управління. Управлінський процес та його різновиди. Інформація та соціальна інформація. Інформація та комунікація в соціальному управлінні. Види комунікації. Поняття інформаційних бар'єрів та інформаційних шумів. Вимоги щодо інформації, яка використовується у соціальному управлінні.

ТЕМА 2. Публічне управління як специфічний вид управлінської діяльності

Поняття публічного. Державна влада та публічна влада, державна

політика та публічна політика: спільне і відмінне. Державне управління: визначення та характерні риси. Відмінності менеджменту державної організації від менеджменту недержавної організації.

Визначення публічного управління (Демонд Кілінг, Джей М. Шавріц). Публічне управління та державне управління. Співвідношення понять: «government»; «governance»; «good governance»; «public management»; «new public management». «Блексбурзький маніфест».

Принципи публічного управління та їх ціннісний вимір (Глен Райт). Принцип зворотного зв'язку як основа публічного управління. Управління зв'язками в публічному управлінні. Переговорний процес як інструмент управління зовнішніми зв'язками. «Урядування в мережі». «Трирівнева концепція» публічного управління Леслі Пала. Організація масової свідомості та поведінки як елемент публічного управління. Технології управління масовою свідомістю і поведінкою. «Вікно Овертона» та «доктрина шоку». Комунікативний вплив як інструмент публічного управління.

Суб'єкти та об'єкти публічного управління. Держава як суб'єкт публічного управління. Органи місцевого самоврядування в публічному управлінні. Політичні партії та громадські організації як суб'єкт публічного управління. Бізнес як суб'єкт публічного управління. Соціальний діалог як запорука успішного публічного управління. Співробітництво з питань громадянського суспільства як один із пріоритетів реформування публічного управління в Україні.

Політичний менеджмент як елемент публічного управління. Види політичного менеджменту та їхня дотичність до публічного управління. Менеджмент організації у публічному управлінні. Аналітична функція політичного менеджменту як складова публічного управління. Теоретичний та прикладний рівні аналізу політики. Моделі аналізу політики. Етапи аналізу політики. Центри аналізу політики як суб'єкти публічного управління.

Функції публічного управління. Планування, довгострокове планування та стратегічне планування. Організація та координація у публічному управлінні. Організаційна структура та її різновиди. Етапи проектування організаційних структур. Поняття ідеальної організаційної структури. Контроль у публічному управлінні. Види контролю та його призначення. Негативні наслідки контролю та шляхи їх усунення. Умови ефективності контролю Концепція управління за результатами. Антикризовий менеджмент як складова функції контролю. Функції держави у системі публічного управління (Бернар Гурне).

Сервісна складова публічного управління. Поняття «послуги, що надається при виконанні функцій державної влади». Публічні послуги: національні особливості підходів до розуміння та забезпечення. «Перелік базових публічних послуг» Європейського Союзу.

Адміністративні послуги держави: соціально-економічна сутність та критерії оцінки якості надання. Поняття універсальної послуги.

Проблема оцінювання та управління якістю у публічному управлінні.

Планування оцінювання та його елементи: вибір часу для оцінювання та формулювання питань, на які оцінювання має відповісти. Проблема розповсюдження та використання результатів оцінювання. Партнерське оцінювання та його переваги.

Основні завдання публічного управління в Україні у світлі Угоди про асоціацію з ЄС.

ТЕМА 3. Адміністрування як різновид управлінської діяльності

Основні підходи до тлумачення терміну «адміністрування». «Public administration»: нюанси тлумачення («державне управління»; «державне адміністрування»; «адміністративно-державне управління», «публічне адміністрування»). Управління, адміністрування та менеджмент.

Адміністрування як організаційно-технічна складова публічного управління. Анрі Файоль про поняття адміністративного управління. Формула ПОКУКОЗБ Л. Гулика. Ч. Барнард про функції адміністрування.

Концепція адміністративної поведінки Герберта Саймона. Г. Саймон про управлінське рішення як про ключ до розуміння адміністрування. Адміністративна система управління. Бюрократія та адміністрування. Концепція бюрократії Макса Вебера. Модель «адміністративної ефективності» Вудро Вільсона.

Виконання та здійснення державної політики як ключовий елемент адміністрування. Поняття державної політики та основні підходи до його визначення. Види та моделі державної політики. Підстави та обмеження державної політики. Знаряддя державної політики та їх класифікація.

Поняття «здійснення політики» та основні підходи до його визначення. Здійсненність політики як головна підстава для її здійснення. Фактори здійсненності політики. Здійсненність політики та впливовість політики.

Управління проектами та програмами як складова адміністрування.

Поняття адміністрації. Види та завдання адміністрації. Принципи діяльності адміністрації. Юридичний та економічний аспекти адміністрації. Парадокси, зумовлені некомерційним характером адміністрації. Публічна адміністрація та її елементи.

Проблема співвідношення «політики» та «адміністрації». Взаємопроникнення політики і адміністрації та його аспекти. Політична поведінка державних службовців та основні напрями її вивчення. Психологічні аспекти адміністрування та феномен законів Паркінсона. Адміністративна реформа: покликання, передумови та дилеми. Поняття посадової особи та відповідальності посадової особи. Формальні і неформальні механізми відповідальності посадових осіб.

ТЕМА 4. Нормативно-правові та моральні засади системи публічного управління та адміністрування.

Принципи народовладдя та законності у публічному управлінні та

адмініструванні. Приватний та публічний інтерес в контексті суспільної діяльності. Співвідношення між приватним та публічним інтересом. Права та обов'язки громадян та їх організацій у публічному управлінні.

Конституційно-правові засади публічного управління. Президент України, Верховна Рада України, суди як органи публічного управління. Організаційно-правова характеристика інституту Президента України. Кабінет Міністрів України та центральні органи державної виконавчої влади та їх роль у публічному управлінні та адмініструванні.

Особливості створення центральних органів виконавчої влади у формі служб, агентств, інспекцій, комісій, бюро. Компетенція та юрисдикція міністерств. Взаємодія між міністерствами та центральними органами виконавчої влади без статусу міністерств. Інструменти міністерського нагляду і контролю за діяльністю центральних органів виконавчої влади на прикладі країн-членів ЄС.

Місцеві державні адміністрації в Україні: організаційно-функціональна характеристика. Організаційна правова характеристика видів центральних органів виконавчої влади.

Нормативно-правова база організації та функціонування системи органів публічної влади в Україні. Характеристика апарату, що забезпечує роботу органів державної влади. Специфічні ознаки апарату державного управління. Управлінські акти і процедури. Види актів публічного управління та адміністрування.

Основні напрями вдосконалення нормативно - правового забезпечення публічного управління та адміністрування в умовах вступу до ЄС. Морально-етичні аспекти публічного управління та адміністрування. Політична культура та етика в публічному управлінні. Етика поведінки державних службовців.

ТЕМА 5. Публічне управління та адміністрування в сфері економіки

Концепції публічного управління економічними процесами. Поняття геоeкономіки. Загальні принципи та особливості функціонування державного сектора економіки як об'єкта управління і регулювання. Структура державного сектора економіки. Форми і типи державних підприємств. Державні корпоративні права. Ринкові інститути. Форми організації економічної діяльності приватного бізнесу. Роль приватного бізнесу у формуванні економічної стратегії держави. Приватна та державна власність – взаємовідносини та протиріччя. Держава як учасник і регулятор взаємовідносин у приватному бізнесі.

Приватизація як інструмент державної політики. Обґрунтування доцільності та аналіз ризиків приватизації.

Необхідність та економічна обґрунтованість розвитку малого та середнього бізнесу. Регуляторна політика держави відносно малого та середнього бізнесу. Історичні та новітні напрямки розвитку малого та середнього бізнесу, пріоритетність їх підтримки на рівні держави.

Пріоритетні напрями науково-технічної політики держави. Їх цілі та завдання.

Формування економічної стратегії держави. Роль міжнародних економічних організацій у формування державної політики у галузі управління економічним розвитком країни. Роль держави у управлінні економічним розвитком.

Проблеми інтеграції та реінтеграції економіки України з ключовими економіками світу. Вплив політичних взаємовідносин між країнами на розвиток їх економік.

Сучасна практика бюджетного процесу в Україні. Бюджет і економіка. Бюджет як стратегія економічної і соціальної політики. Бюджет і стабілізація. Бюджет як засіб контролю та управління економічним розвитком. Підготовка, прийняття та виконання бюджету.

Публічне управління в сфері економіки у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Модель ЄС щодо національних регуляторних установ. Керівні принципи ОЕСР щодо незалежності регуляторів

ТЕМА 6. Механізми публічного управління і адміністрування соціальною сферою життя суспільства.

Державна політика у сфері розвитку культури. Формування бренду держави та нації у контексті загальнополітичних змін на світовій арені. Проблеми самоідентифікації осередків суспільства за мовними, культурно-історичними, або релігійними ознаками, основні завдання державної політики у відповідних сферах.

Державне регулювання сферою житлово-комунального господарства. Механізми керування взаємовідносинами між постачальниками та споживачами послуг ЖКГ.

Управління освітою як галузь державної діяльності. Державна політика в галузі освіти. Законодавче та нормативно-правове забезпечення освітньої галузі. Органи управління освітою, їх структура, повноваження. Державні освітні стандарти. Моніторинг якості освіти. Регулююча і контролююча функція держави у підготовці фахівців. Ліцензування, акредитація та атестація навчальних закладів.

Охорона здоров'я як складова соціальної та гуманітарної політики держави. Особливості державного управління в галузі охорони здоров'я.

Державні механізми управління охороною здоров'я.

Стан та основні проблеми охорони здоров'я в Україні. Здоров'я як біологічна, соціальна та економічна категорія. Проблеми здоров'я населення України і шляхи їх розв'язання. Екологічний стан України і здоров'я населення. Медичні наслідки Чорнобильської катастрофи.

Світова проблема «старіння населення» - основні чинники, проблеми та сценарії розвитку.

Держава як гарант «забезпеченої старості». Світовий досвід вирішення питань пенсійного забезпечення. Основні тенденції, шляхи та підґрунтя таких

рішень. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку пенсійного забезпечення в Україні.

Публічне управління соціальною сферою життя суспільства у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ТЕМА 7. Управління національними інтересами та національною безпекою держави

Національні інтереси та їх різновиди. Американська традиція у визначенні поняття національного інтересу. Особливості європейського підходу до вивчення поняття національного інтересу. Концепція національного інтересу Р. Арона. Поняття геостратегії. Геостратегія та управління національними інтересами. Геополітичні інтереси як складова національних інтересів. Національна безпека та її геополітичні засади. Геополітика та управління простором. Складові безпеки території. Територіальні суперечки та територіальні претензії: спільне і відмінне.

Механізм реалізації національних інтересів та його складові. Сила та могутність держави як елемент механізму реалізації національних інтересів. Територіальна експансія, окупація та гуманітарна інтервенція. Принципи забезпечення національної безпеки. Основні напрями управління національною безпекою держави.

Закон України «Про національну безпеку України» та Стратегія національної безпеки України. Стратегія воєнної безпеки України. Повноваження Президента України, Верховної Ради України та центральних органів виконавчої влади України у сфері забезпечення національної безпеки. Повноваження та функції Ради національної безпеки і оборони України. Управління національними інтересами та національною безпекою у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ТЕМА 8. Механізми публічного управління та адміністрування в побудові інформаційного суспільства.

Сфери застосування інформаційних технологій у державному управлінні. Електронний уряд як інновація державного управління сучасного інформаційного суспільства. Поняття, сутність та актуальність запровадження. Принципи створення та функціонування. Міжнародний досвід у сфері електронного державного управління.

Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державного управління і місцевого самоврядування. Методи набуття і поширення інформації в державному управлінні на основі новітніх інформаційних технологій. Принципи електронного документообігу.

Засоби масової інформації як один із елементів публічного управління. Інтернет як засіб формування громадської думки та контролю над нею. Місце та роль соціальних мереж у формуванні громадської думки. Проблеми та ризики при використанні соціальних мереж.

Публічне управління та адміністрування в побудові інформаційного

суспільства у світлі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ТЕМА 9. Державна служба в системі публічного управління та адміністрування.

Державна служба як публічно-правовий інститут. Державна служба та політичний устрій і тип держави. Приклади реформування державної служби у зарубіжних країнах. Завдання державної служби. Загальна характеристика і види спеціалізованої державної служби.

Поняття служби в органах місцевого самоврядування. Завдання служби в органах місцевого самоврядування. Функції служби в органах місцевого самоврядування, їх класифікація та характеристика. Поняття «державний службовець» та службовець органу місцевого самоврядування».

Види державних службовців в Україні. Види службовців органів місцевого самоврядування в Україні. Державні службовці і політичні діячі: співвідношення правового статусу. Відповідальність політичних діячів і державних службовців. Права, обов'язки, спеціальні вимоги і обмеження у діяльності державних службовців.

Система управління державною службою. Характеристика компетенції державних органів, що забезпечують формування і реалізацію політики у сфері державної служби. Повноваження Комісії вищого корпусу державної служби. Повноваження керівника державної служби в державному органі. Особливості організації державної служби в центральних органах виконавчої влади зі спеціальним статусом.

Реформування державної служби в Україні у контексті євроінтеграційних процесів. Проблеми реформування державної служби в умовах вступу до ЄС. Принципи реформи державної служби за стандартами ОЕСР SIGMA.

ТЕМА 10. Кадрова політика на державній службі та в органах місцевого самоврядування

Сутність кадрової політики на державній службі. Предмет і суб'єкт кадрової політики. Правовий режим кадрової політики. Сучасна кадрова політика в Україні.

Поняття, мета й умови професійної підготовки державних службовців.

Система підвищення кваліфікації державних службовців. Поняття державної кадрової політики: регіональний вибір. Кадровий потенціал органів державної влади і місцевого самоврядування в регіонах України та його розвиток. Правове забезпечення державної кадрової політики в регіоні. Поняття, структура і функції кадрових технологій.

Професійна орієнтація в управлінні персоналом державної служби. Відбір персоналу як кадрова технологія. Адаптація персоналу та її особливості на державній службі.

Технології управління кар'єрою персоналу. Формування системи кадрового резерву державної служби та служби в органах місцевого

самоврядування.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Навчальна та наукова :

1. Адміністративне право України. Академічний курс. У 2-х т.: Підручник. Т.1. Загальна частина. – К.: Юридична думка, 2004. — 584 с.
2. Бакуменко В.Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній. - К.: Міленіум, 2003. - 256 с.
3. Боссарт Д. Державна служба у країнах-кандидатах до вступу до ЄС: нові тенденції та вплив інтеграційного процесу / Д. Боссарт, К. Деммке; Пер. з англ. Шаленко О.М.– К.: Міленіум, 2004.– 128 с.
4. Бостан С.К., Тимченко С.М. Державне право зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2005. – 504 с.
5. Буник М.З. Основи аналізу державної політики [Текст] : навч. посіб. / М. З. Буник ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. - 125 с.
6. Воронкова В.Г. Менеджмент в державних організаціях: Навч. посіб. – К.: Професіонал, 2004.– 256 с.
7. Гладкий О. В. Менеджмент регіонального розвитку : навч. посіб. / О. В. Гладкий. – К. : Академвидав, 2013. – 248 с.
8. Глосарій Програми розвитку ООН [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.unpan.org/Directories/UNPAGlossary/tabid/928/Default.asp> x
9. Голубь В. Політико-адміністративні реформи як реалізація нової управлінської парадигми: європейський вимір і Україна: навч.- метод. матеріали / В.Голубь. - К.: НАДУ, 2009. - 52 с.
10. Гуманізація публічної служби в Україні: науково-практичні засади [Текст] : колектив. монографія / С. М. Серьогін, Є. І. Бородін, Н. А. Липовська [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Серьогіна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр.- Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2015. - 254 с.
11. Дзюндзюк В.Б. Ефективна діяльність публічних організацій: монографія. –Харків: Вид-во ХарРІ УАДУ «Магістр», 2003. – 236 с.
25. Демократичне урядування і публічне адміністрування: проблеми вимірювання і аудиту: наук.-метод. Посіб / Колодій А.Ф., Буник М.З., петровський П.М. та ін.. – К.: НАДУ, 2011. – 56 с.
26. Державна служба: підручник у 2 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Одеса: НАДУ, 2013.
27. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. - К. ; Дніпропетровськ :

НАДУ, 2013. - Т. 2. - 324 с.

28. Державне управління та державна служба: Словник-довідник. / Уклад. Оболенський О.Ю.– К.: КНЕУ, 2005.– 480 с.

29. Дрешпак В.М. Комунікації в публічному управлінні [Текст] : навч. посіб. / В. М. Дрешпак ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр., Каф. інформ. технологій та інформ. систем. - Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2015. - 168 с.

30. Європейська інтеграція: Навч. посібник / Кол. авт.; за заг. ред. І.А. Грицяка та Д.І. Дзвінчука. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 464 с.

31. Енциклопедія державного управління. У 8 т. - Т. 8: Публічне урядування / наук.-ред. Кол.: В.С. Загорський [та ін.] - Львів: ЛРІДУ, НАДУ, 2011. - 712 с.

32. Зубчик О.А., Шульга М.А. Менеджмент в органах державної влади. Навчальний посібник. Видання 2-е, допрацьоване. Суми, ФОП Литовченко Є.Б. 2020. - 158 с.

33. Ірхін Ю.Б. Діагностика та розвиток професійних управлінських і лідерських здібностей державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування в Україні [Текст] : навч. посіб. / Ю. Б. Ірхін, В. Л. Федоренко ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. Л. Федоренка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Швейцар.-укр. проект "Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO". - Київ : Ліра-К, 2015. - 114 с.

34. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. – К.: Вид-во Соломії Павличко -Основи, 2003. – 510 с.

35. Клименко І. В. Електронні послуги : навч. посіб. / І. В. Клименко ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. В. Грицяк. – К. : НАДУ при Президентові України, 2014. – 100 с.

36. Коваленко М.А., Кругла Н.А., Радванська Л.М., Швороб-Херсон Г.М. Регіональний менеджмент: Навч. посіб. – Херсон: Олді-плюс, 2004. – 304с.

37. Колпаков В.М. Теорія і практика прийняття управлінських рішень[текст] : Навчальний посібник/ В.М. Колпаков.- К.: МАУП, 2011. - 253с.

38. Литвинова Л. В. Менеджмент і маркетинг електронного урядування : навч. посіб. / Л. В. Литвинова. - К. : НАДУ, 2013. - 72 с.

39. Неліпа Д.В. Організаційно-правові засади державної служби в Україні. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

40. Оболенський О.Ю. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Публічне управління»: наукова розробка / О.Ю. Оболенський, С.О. Борисевич, С.М. Коник. - К.: НАДУ, 2011. - 56 с.

41. Органи державної влади в Україні: структура, функції та перспективи розвитку: Навч. посібник / Н. Р. Нижник, С. Д. Дубенко, Н. Г. Плахотнюк та ін.; За заг. ред. Н. Р. Нижник. - К.: ЗАТ "Нічлава", 2003. - 288 с.

42. Петроє О. М. Соціальний діалог у державному управлінні: європейський досвід та українські реалії : монографія / О. М. Петроє. - К. :

НАДУ, 2013. - 304 с.

43. Північноатлантичний альянс: історія, функція, структура та відносини з Україною: / Кол. авт.; за заг. ред. І.А. Грицяка та Д.І. Дзвінчука. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 592 с.

44. Політична освіта публічних службовців в Україні / [Ю. Лихач (кер. авт. колективу), Л. Комаха, О. Зубчик, М. Канавець, А. Малюга, С. Гербеда, С. Липовська, Н. Щербак ; за заг. ред. Н. Алюшиної]. – К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2020. 219 с.

45. Права людини та підзвітність органів влади в Україні / Ред. Ю. Сасенко. – К.: Фоліант, 2003. – 184 с.

46. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку [Текст] : навч. посіб. / Т. К. Гречко, С. А. Лісовський, С. А. Романюк, Л. Г. Руденко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т географії НАН України. - Київ : [б. в.] ; Херсон : Грінь Д. С., 2015. - 264 с.

47. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки (системні, політичні та економічні аспекти): Словник-довідник / С.П.Завгородня, М.Г.Орел, Г.П.Ситник [уклад.] / за заг.ред. Д.В.Неліпи, Є.О.Романенка, Г.П.Ситника. Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2020, 380 с.

48. Саймон Г. Адміністративна поведінка. Дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції: Пер. з англ. / Герберт Саймон. – К.: АртЕк, 2001. – 392 с.

49. Ситник Г. П., Зубчик О. А., Орел М. Г., Штельмашенко М. Г. Політико-правове забезпечення публічного управління та адміністрування: підручник / за ред. Г. П. Ситника. Вінниця: ФОП Кушнір Ю. В., 2020. 504 с.

50. Ситник Г.П., Орел М.Г. Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник / Г.П.Ситник, М.Г.Орел, Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2020. 360 с.

51. Фіолевський Д., Лобанцев С., Мезенцев Є. Державна виконавча служба в Україні: Навч. посіб. – К.: Алерта, 2004.– 564 с.

52. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. Практичний посібник / [Чемерис А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 80 с.

53. Чернов С.І. Текст лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування» (для студентів всіх форм навчання за спеціальністю 7.03060101, 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)») / С.І. Чернов, С.О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 97с.

54. Цветков В.В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект).- Харків, 1996.

55. Чорнобиль І. Є. Організація діяльності державного службовця [Текст] : навч. посіб. / І. Є. Чорнобиль ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. - 131 с.

56. Шульга М.А. Соціально-політичне управління. Навчальний

посібник / М.А. Шульга. - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 248 с.

57. Administrative Service Delivery in Ukraine in the Context of War - State Of Play, Challenges And Recommendations – (2022). Режим доступу: <https://www.sigmaweb.org/publications/Administrative-service-delivery-in-Ukraine-war-context-SIGMA-2022.pdf>

58. Aristovnik, A., Pečarič, M., Kovač, P., Bileišis, M., Univerza v Ljubljani, & Mykolo Romerio Universitetas. (2017). Public Administration Reforms in Eastern European Union Member States. Faculty of Administration.

59. Bashtannyk, V., Novak, A., Tkachenko I., Terska, S., Akimova, L., Akimov O. (2022) ANTI-CORRUPTION AS A COMPONENT OF STATE POLICY. Ad Alta: Journal of interdisciplinary research (12(1)). pp. 79-87 (Scopus)

60. Koprić, I.(2018).One Candle, Two Candles... Is There the Third One ? Croatian Public Administration Reform before and after the EU Accession. NISPAcee Journal of Public Administration and Policy,11(1) 41-61. <https://doi.org/10.2478/nispa-2018-0002>

61. Livioara, Goga. (2009). Good Governance in the EU. Acta Universitatis Danubius : Juridica. 5. https://www.researchgate.net/publication/26851583_Good_Governance_in_the_E_U

62. OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 2015 Edition. <https://www.oecd.org/publications/oecd-guidelines-on-corporate-governance-of-state-owned-enterprises-2015-edition-9789264263680-ru.htm>

63. Ukraine's Approach on Public Administration Reform: Recent Developments And Key Challenges / I.Tkachenko // Proceedings of the 1st International Symposium, September 20, 2019 [Abstracts] // Vilnius Gediminas Technical University. Vilnius: Vilnius, 2019 – pp. 67-70. Gediminas Technical University, 2019

64. Ukrainian Approach on the Funding of Political Parties as a Part of New Good-Governance policy / I.Tkachenko // THE DAYS OF SCIENCE OF THE FACULTY OF PHILOSOPHY - 2019, International Scientific Conference, April 23-24, 2019: [Abstracts] / Ed. Board: A. Konverkyi [and other]. - Kyiv: Publishing Center "Kyiv University", 2019. - pp. 214-216

65. White book of European governance. 52001DC0428/ European governance - A white paper /* COM/2001/0428 final */ Official Journal 287 , 12/10/2001 P. 0001 – 0029. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52001DC0428>

66. Yuriy Ruban, Larysa Komakha, Oleh Zubchuk, Igor Tkachenko, Viktoriya Gura (2022) Hybrid Politics and Administration as a Consequence of the inconsistency of the Ukrainian Social Order: the Sustainability Problem, as Specified by Max Weber's Theory. Public Policy and Administration. Research Journal (Vol. 21 No. 2). <https://doi.org/10.13165/VPA-22-21-2-06> (Scopus)

Нормативні акти:

1. Конституція України (зі змінами) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про державну службу» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
6. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 р. // ВВР. - 1995. - №19. - Ст. 135. - 1998. - №40-41. - Ст.250.
7. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992. // ВВР. – 1993. – № 3. – Ст.17.
8. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 року// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2014, N 13, ст.222 №794-VII
9. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 // Відомості Верховної Ради України від 23.09.2011 - 2011 р., № 38, стор. 1696, стаття 385
- 10.
11. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
12. Закон України «Про засади державної мовної політики» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>
13. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
14. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
15. Закон України «Про національну безпеку» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
16. Закон України «Про політичні партії в Україні» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14?test=XX7MfyrCSgkyJJ6IZiXgFBcPHI40As80msh8Ie6>
17. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>

18. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] /Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011

19. Постанова КМУ «Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України» від 18.07.07 року № 950 (із наступними змінами) / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text>

1.2. Варіативний модуль програми

До варіативного модулю входять питання, які дозволяють виявити здатність здобувача отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення і стосуються світоглядних, методологічних, наукових, практичних аспектів теми дисертаційного дослідження.

II. СТРУКТУРА ІСПИТУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Здобувач під час комплексного іспиту за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування» третього рівня вищої освіти (доктор філософії) у галузі знань № 28 «Публічне управління та адміністрування» з спеціальності «281. Публічне управління та адміністрування» отримує індивідуальний екзаменаційний білет, який містить два модулі: обов'язковий (два питання) та варіативний (одне питання).

Питання обов'язкового модуля охоплюють проблематику професійно-орієнтованих обов'язкових компонент, а саме, знання про принципи і закономірності функціонування системи публічного управління та адміністрування, як сукупності інститутів державного управління, місцевого самоврядування, громадянського суспільства відповідно до покладених на них функцій і повноважень; питання про відносини, явища, процеси, моделі та механізми, які характеризують прояви публічного управління та адміністрування на вищому, центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Питання варіативного модуля стосуються світоглядних, методологічних, наукових, практичних аспектів теми дисертаційного дослідження.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів складання комплексного іспиту, який проводиться у письмово-усній формі, що передбачає письмову фіксацію здобувачем відповідей на питання білету у стислій формі та усне їх обговорення перед екзаменаційною комісією, за освітньо-науковою програмою «Публічне управління та адміністрування», здійснюється за 100-бальною системою контролю знань, прийнятою в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та національною шкалою, і відображаються у відповідних відомостях і протоколах роботи Екзаменаційної комісії (ЕК).

Критерії оцінювання усної відповіді на питання білету:

28-33,3 балів відповідає таким вимогам:

продемонстровано повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання білету; творчі здібності розуміння, викладу проблеми; наведено повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів; показано вміння користуватися методами наукового аналізу суспільних явищ, процесів; характеризувати їхні риси, форми виявлення, особливості; наявне висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; є ґрунтовне знання необхідних законів і нормативних матеріалів (національне та міжнародне законодавство); знання теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

24-28 балів відповідає таким вимогам:

не виконано хоча б одна з вимог для отримання найвищого балу; чи допущені помилки під час наведення аргументації, посилання на законодавство, статистичні дані, теоретичні концепції, що впливає на логіку висновків під час відповіді на питання.

20–24 балів відповідає таким вимогам:

не виконано три вимоги для отримання найвищого балу; зміст відповіді, аргументи, висновки відповіді не є правильними чи загальноновизнаними за відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь.

0-20 балів відповідає таким вимогам:

не виконано три чи більше вимог для отримання найвищого балу та допущені дві чи більше значних помилок, зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальноновизнаними, а у відповіді студента доказів і раціональних аргументів на їх користь немає, зміст відповіді дає підстави стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді або давши відповідь не на

поставлене в білеті питання.

При оцінюванні знань студента враховуються його усні відповіді на кожне питання білету. Оцінка підсумкового кваліфікаційного комплексного іспиту є сумою кількості балів за кожне з трьох питань екзаменаційного білету. Максимальна кількість набраних балів як сума балів за три питання білету – 100. Мінімальний пороговий рівень – 60 балів.

Загальна шкала оцінювання

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90-100	5	відмінно
85-89	4	добре
75-84		
65-74	3	задовільно
60-64		
35-59	2	незадовільно
1-34		

IV. ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Затверджується графік проведення підсумкового комплексного іспиту із зазначенням дати та часу його складання. Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування Київського національного університету імені Тараса Шевченка організовує розміщення повідомлення про проведення підсумкового кваліфікаційного іспиту на своєму офіційному веб-сайті не пізніше, як за сім днів до дня його проведення (графік засідання Екзаменаційних комісій з зазначенням дати, часу, аудиторії).

Здійснюється повідомлення здобувачів про допуск до складання комплексного іспиту, яке повинно містити прізвища, імена та по батькові осіб з відміткою про допуск чи недопуск до його складання, а також графік проведення комплексного іспиту.

Комплексний іспит, як атестація здобувачів третього рівня освіти (доктор філософії) відбувається у формі засідання Екзаменаційної комісії згідно з затвердженим графіком та заслуховуванням відповідей здобувачів на вибрані білети з трьома питаннями. Іспит проводиться в окремому приміщенні, в якому розміщуються Екзаменаційна комісія. Приміщення для проведення підсумкового комплексного іспиту має відповідати умовам зручного розміщення та забезпечувати можливість індивідуальної роботи здобувачів.

У день проведення іспиту особа, допущена до його складання,

проходить реєстрацію з відміткою у реєстраційному списку, який веде секретар Екзаменаційної комісії, для чого подає секретарю комісії документ, що посвідчує особу (паспорт громадянина України, військовий квиток, чинне посвідчення здобувача освіти в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка).

Перед початком іспиту особи, допущені до іспиту, отримують у секретаря Екзаменаційної комісії на вибір білети з питаннями. Після отримання білету на вибір здобувача, секретар роз'яснює порядок проведення іспиту, час на підготовку до усної відповіді перед Екзаменаційною комісією.

Під час складання підсумкового комплексного іспиту здобувачам забороняється використовувати будь-які джерела інформації на паперових чи електронних носіях, а також засоби зв'язку. У разі виявлення випадку, що особа-здобувач(ка) під час складання комплексного іспиту користується забороненими джерелами інформації, або засобами зв'язку, така особа за рішенням Екзаменаційної комісії відсторонюється від участі в іспиті та вважається такою, що його не склала.

На підготовку до усної відповіді надається до 60 хвилин. Час на усну відповідь – до 30 хвилин. Кожна правильна відповідь під час усної відповіді оцінюється кожним членом Екзаменаційної комісії.

Результати оцінювання оголошуються у день підсумкового комплексного іспиту.